

INSTITUTUL TEOLOGIC PENTICOSTAL DIN BUCUREȘTI
Facultatea de Teologie Penticostală

Epistola către coloseni

- de la text la predică -

Ghid aplicativ pentru cursul de omiletică și catehetică

Pastor Lect. Dr. Ciprian-Flavius Terinte

Schița Epistolei către coloseni

- I. **Salutul apostolic, (1:1–2)**

- II. **Preeminența lui Hristos în Biserică (1:3–3:4)**
  - a. Rugăciunea lui Pavel pentru creștinii coloseni (1:3–23)
    - i. Rugăciunea de mulțumire pentru coloseni (1:3–8)
    - ii. Rugăciunea de cerere pentru coloseni (1:9–14)
    - iii. Imnul hristologic (1:15–20)
    - iv. Mântuirea colosenilor (1:21–23)
  - b. Rolul lui Pavel în lucrarea Împărăției lui Dumnezeu (1:24–2:7)
    - i. Slujirea lui Pavel în biserici (1:24–29)
    - ii. Slujirea lui Pavel pentru coloseni (2:1–5)
  - c. Combaterea ereziei colosene (2:6–23)
    - i. Suficiența lui Hristos (2:6–15)
    - ii. Zădărnicia preceptelor omenești (2:16–23)

- III. **Preeminența lui Hristos în trăirea creștină (3:1–4:6)**
  - a. Rânduiala vieții creștine (3:1–4:1)
    - i. Omul cel nou (3:1–17)
    - ii. Rânduiala vieții de familie (3:18–4:1)
  - b. Părtășia la slujire prin rugăciune (4:2–6)

- IV. **Sfaturi finale (4:7–18)**

COLOSENI 1.3-8

- de la text la predică -

1. Descrierea contextului

- Tonul polemic al epistolei;
- Scopul epistolei – combaterea „filosofiei” colosene
  - Respectarea strictă unor sărbători religioase (Sabatul)
  - Practici iudaice – circumcizia
  - Diete alimentare
  - Experiențe extatice – închinarea la îngeri sau împreună cu aceștia (2.18)
  - Venerarea unor forțe spirituale din Univers (2.15)

2. Analiza termenilor din text

- V. 3-4 - Motivele de mulțumire ale lui Pavel: credința și dragostea lor:
  - Pavel se roagă mereu pt. coloseni;
  - Motivul principal de mulțumire – virtuțile lor
- V. 5 - διὰ τὴν ἐλπίδα – destinatarii au acele virtuți datorită nădejzii eshatologice (motivați de ea).
  - διὰ τὴν ἐλπίδα – speranța are valoare obiectivă, nu subiectivă. Este vorba despre obiectul acestei speranțe – viața veșnică.
  - Speranța eshatologică (a vieții veșnice) este primită prin Evanghelie
- V. 6
  - acțiuni ale Evangheliei: rodește și progresează
  - ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ - cunoaștere prin experiență.
- V. 7-8
  - ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ - nevoia unui agent uman pentru răspândirea adevărului roditor al Evangheliei.
  - Calități ale lui Epafras:
    - Rob împreună (σύνδουλος)
      - ✓ Slujește
      - ✓ Colaborează
    - Slujitor fidel (πιστός διάκονος)

3. Traducerea textului

- V. 3-4 – Mulțumim *întotdeauna* (πάντοτε) lui Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Hristos *când* ne rugăm (προσευχόμενοι) pentru voi, fiindcă am auzit...

- v. 5
  - *datorită nădejdiei* (διὰ τὴν ἐλπίδα)
  - *păstrate (depozitate)* (ἀπόκειμαι) în ceruri
- v. 6 – *ați cunoscut cu adevărat* (ἐν ἀληθείᾳ) harul lui Dumnezeu
- v. 7 - σύνδουλος - rob împreună cu noi
- v. 8 – *ne-a făcut cunoscut* (δηλώω – a revela, descoperi, informa)

4. Diagrama textului

³Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι,

⁴ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάντα τοὺς ἁγίους

⁵διὰ τὴν ἐλπίδα

τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς,

ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου

⁶τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐστὶν καρποφορούμενον

καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν,

ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ·

⁷καθὼς ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ

τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν,

ὅς ἐστὶν πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ,

⁸ὃ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι.

5. Ideea exegetică a textului

- Motivul de mulțumire al lui Pavel către Dumnezeu îl constituie rodul Evangheliei, manifestat în virtuțile și lucrarea credincioșilor.

6. Scopul prediciei

- Motivarea ascultătorilor să facă din rodul Evangheliei obiectul mulțumirilor lor către Dumnezeu.

7. Ideea omiletică a prediciei

- ***Dacă trăim pentru Evanghelie îi vom mulțumi mereu lui Dumnezeu pentru roadele ei.***

8. Structura predicii

- **Întrebarea analitică:** *Care sunt roadele Evangheliei, pentru care trebuie să-i mulțumim lui Dumnezeu?*

1. Credincioșii mântuiți prin Evanghelie

- a. Prin propovăduirea Evangheliei de către slujitori
- b. Prin harul pe care îl răspândește Evanghelia

2. Virtuțile celor care cresc prin Evanghelie

- a. Virtuțile sunt motivate de nădejdea vieții veșnice
- b. Virtuțile se manifestă în relația cu Hristos și cu semenii

3. Pentru slujitorii dedicați Evangheliei

- a. Slujesc cu credincioșie
- b. Colaborează în slujirea lor

9. Alcătuirea introducerii și încheierii predicii

10. Rostirea predicii

4. Scopul lecției catehetice

- A-i învăța pe ascultători să-i aducă mulțumiri lui Dumnezeu pentru roadele Evangheliei

5. Titlul lecției catehetice

- **Mulțumirea pentru roadele Evangheliei**

6. Structura lecției catehetice

1. **Mulțumirea pentru roadele Evangheliei trebuie să ne devină un obicei (v. 3)**
2. **Mulțumirea pentru roadele Evangheliei presupune să urmărim cum rodește Evanghelia (v. 4-6)**
  - a. Mântuirea oamenilor
  - b. Creșterea în virtute a celor mântuiți
  - c. Răspândirea Evangheliei
3. **Mulțumirea pentru roadele Evangheliei trebuie să-i cuprindă și pe slujitorii Evangheliei (v. 7-8)**

COLOSENI 1.9-14

- de la text la predică -

1. Descrierea contextului

- Rugăciunea de cerere urmează celei de mulțumire pentru roadele evangheliei („de aceea”). Pe parcursul rugăciunii (de cerere) se fac referiri la puterea lui Dumnezeu (v. 11)
- Rugăciunea de cerere precede imnul hristologic, în care sunt evidențiate atributele și lucrarea lui Hristos (v. 15-20).
- Așadar, este de așteptat ca rugăciunea să aibă drept subiect un aspect al lucrării puternice a lui Dumnezeu.

2. Analiza termenilor din text

- **V. 9**
  - προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι – hendiadă care ne arată că este vorba despre o rugăciune de cerere (mijlocire).
  - πληρωθῆτε – să fiți umpluți (de către Dumnezeu). Dumnezeu este subiectul logic (autorul acțiunii).
  - πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ (să fiți umpluți de cunoștința voii lui)
    - umplerea de cunoștință – certitudine privind voia lui
    - conținutul voii lui Dumnezeu – lucrarea lui Dumnezeu în Hristos. Până nu cunoaștem planul lui Dumnezeu în Hristos (voia suverană), nu putem cunoaște planul său cu noi (voia personală).
  - ἐν (πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ) – valoare instrumentală – *prin*.
  - σοφία καὶ συνέσει (înțelepciune și înțelegere) – știința deosebirii și înțelegerii lucrărilor lui Dumnezeu.
  - πνευματικῇ
    - determină ambele substantive (σοφία καὶ συνέσει);
    - descrie originea, nu natura lor (vezi Ef 1.17)
- **v. 10**
  - περιπατῆσαι (pentru a umbla)
    - scopul cunoașterii
    - *a acționa*.
  - ἀξίως τοῦ κυρίου – demn de ceea ce Hristos a făcut pentru credincioși.
  - ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ - strânsa legătură dintre cunoașterea mistică și trăirea practică.
- **V. 11**

- ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ - aluzie la legalismul învățătorilor falși; dimpotrivă, creștinii sunt împuterniciți de Dumnezeu pentru a-i fi plăcuți.
  - τῆς δόξης – genitiv calitativ, nu posesiv. Puterea lui Dumnezeu îi împărtășește pe creștini de slava sa.
  - εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν
    - ὑπομονή - răbdare – folosit mai ales în asocieri cu încercările și necazurile;
    - μακροθυμία – îndelungă răbdare – folosit adesea în contexte relaționale.
- **V. 12**
- ἰκανώσαντι ὑμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί - motivul mulțumirii.
  - τὴν μερίδα τοῦ κλήρου
    - ecou al promisiunii lui Dumnezeu pentru Israel înainte de a intra în Canaan (Ex 6.8)
    - aluzie la făgăduința restaurării moștenirii, după noul exod (Is 49.8)
  - ἐν τῷ φωτί - diferențierea moștenirii sfinților de cele prezente.

3. Traducerea textului

- V. 9 – *să fiți umpluți de cunoștința voii lui prin orice înțelepciune și înțelegere duhovnicească.*
- V. 10 – περιπατήσαι ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκείαν – *pentru a umbla în chip vrednic de Domnul fiindu-i plăcuți.*
- V. 11-12 – *cu bucurie mulțumind Tatălui...* (μετὰ χαρᾶς îl determină pe εὐχαριστοῦντες).
- V. 12 - ἰκανώσαντι ὑμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων – *v-a învrednicit pentru partea de moștenire a sfinților.*
- V. 14 – „prin sângele lui” – fără suport textual. *În care avem răscumpărarea, iertarea păcatelor.*

4. Diagrama textului

Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι,

ἵνα **πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ** ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ,

περιπατῆσαι ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκείαν,

ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ

αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ,

ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ

εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν.

μετὰ χαρᾶς εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ

τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί·

ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους

καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ,

ἐν ᾧ ἔχομεν

τὴν ἀπολύτρωσιν,

τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν·

5. Ideea exegetică a textului

- Pavel se roagă pentru creștinii coloseni, ca aceștia să aibă certitudinea cunoașterii voii lui Dumnezeu, pentru ca viețile lor să fie expresii ale lucrării lui Dumnezeu prin Hristos.

6. Scopul predicii

- Motivarea oamenilor să cunoască voia lui Dumnezeu pentru a-l onora pe Dumnezeu, nu pentru interese proprii.

7. Ideea homiletică a predicii

Cunoașterea voii lui Dumnezeu are ca scop glorificarea lui Dumnezeu în viețile noastre.

8. Structura predicii

1. Rodind fapte bune (v. 10)
2. Crescând în cunoașterea lui Dumnezeu (v. 10)
3. Răbdând cu tărie (v. 11)
  - a. Trebuie să avem răbdare în necazuri (răbdarea)
  - b. Trebuie să avem îndelungă răbdare cu oamenii (îndelunga răbdare)
4. Mulțumindu-i mereu lui Dumnezeu (v. 12)
  - a. Pentru lucrarea sa mântuitoare în Hristos
  - b. Cu bucurie

9. Alcătuirea introducerii și încheierii predicii

10. Rostirea predicii

4. Scopul lecției catehetice

- A-i învăța pe ascultători să cunoască voia lui Dumnezeu, astfel încât să-l onoreze pe Dumnezeu prin viețile lor.

5. Titlul lecției catehetice

- *Cunoașterea voii lui Dumnezeu*

6. Structura lecției catehetice

1. Cunoașterea voii lui Dumnezeu are ca scop glorificarea lui Dumnezeu (v. 10)
  - a. Prin rodirea de fapte bune
  - b. Prin progres în cunoașterea lui Dumnezeu
  - c. Prin tăria răbdării
  - d. Prin mulțumiri către Dumnezeu
2. Cunoașterea voii lui Dumnezeu necesită înțelegere duhovnicească (v. 9)

3. Cunoașterea voii lui Dumnezeu se întemeiază pe planul mântuitor al lui Dumnezeu în Hristos (v. 13-14)

- a. Datorită lucrării salvatoare a lui Dumnezeu prin Hristos
- b. Datorită apartenenței noastre la Împărăția lui Dumnezeu
  - Dumnezeu ne-a răscumpărat prin Hristos
  - Dumnezeu ne-a iertat în Hristos

COLOSENI 1.15-20

- de la text la predică -

1. Descrierea contextului

- Textul continuă seria afirmațiilor despre Hristos, începută în v. 13.
- După v. 20 scriitorul sacru li se adresează direct destinatarilor, cu o scurtă descriere a consecințelor lucrării lui Dumnezeu prin Hristos asupra existenței și destinului lor.
- În consecință, textul (v. 15-20) se prezintă ca punct culminant al prezentării planului mântuitor al lui Dumnezeu în Hristos.

2. Analiza termenilor din text

- V. 15

- chipul (εἰκὼν):
  - În Genesa – reprezentant al stăpânirii divine asupra Creației
  - În tradiția iudaică – funcție revelatoare – manifestarea a ceva nevăzut.
- Întâi născut din toată creația (πρωτότοκος πάσης κτίσεως)
  - Semnificație identitară și nu temporală: întâietatea este ierarhică și nu cronologică (vezi Ex 4.22; Ps 89[88-LXX].27. David era, totuși, cel mai tânăr dintre frații săi [1Sam 16.11]).
  - În context greco-roman, întâiul născut era moștenitorul averii tatălui, de aceea deținea autoritatea peste posesiunile familiei.
  - πάσης κτίσεως (din întreaga creație) – în gr. este un genitiv comparativ (primul în raport cu Creația), și nu partitiv (primul din Creație).

- V. 16

- în el (ἐν αὐτῷ) – Dativ locativ (Gordon Fee, *Pauline Christology*).
- scaune de domnii, dregătorii, domnii, stăpîniri – ființe angelice (atât bune, cât și malefice).
- Prin el și pentru el (δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν) – îl explică pe „în el” (ἐν αὐτῷ).
  - δι' αὐτοῦ - Hristos – agent al Creației
  - εἰς αὐτὸν - Hristos – destinatar al Creației

- v. 17

- El este mai înainte de toate lucrurile (αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων) – afirmare a preexistenței lui Hristos.
- Toate lucrurile subzistă **în El** (ἐν αὐτῷ) –locativ sau instrumental? În lumina tradiției iudaice, mai curând instrumental (Sirah 43.26 – „prin Cuvântul lui toate se alcătuiesc împreună” [trad. Colegiul Noua Europă]).

- συνέστηκεν (subzistă) – transmite ideile de subzistență și coeziune. Subzistența creației implică, totodată, coeziunea ei. Ea nu poate exista decât în mod unitar.
- **V. 18** – orientare de la Creație către răscumpărare.
  - Capul trupului, al Bisericii (ἡ κεφαλή τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας)
    - Autoritate
    - Sursă a existenței
  - τῆς ἐκκλησίας – genitiv apozitiv – îl explică pe τοῦ σώματος.
    - Este vorba despre Biserica universală.
    - Hristos este susținătorul creației, dar cap îi este doar Bisericii:
      - Biserica este singura comunitate care se bucură de comuniune tainică cu Hristos.
      - Menționată în contextul Creației și având o legătură organică cu Hristos, Biserica este înțeleasă ca pârgă a noii Creații.
      - Tot de aici se deduce și rolul ei de mijlocitor între Hristos și Creație (vezi și Rom 8.19-23; expresia „preoție împărătească” în 1Pet 2.9).
  - „El este începutul, cel întâi născut dintre cei morți” (ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν) – trecere către întâietatea lui Hristos în domeniul noii Creații.
    - Întâietate temporală
    - Întâietate identitară – El este cel care face posibilă învierea, inaugurând-o în același timp.
- **V. 19** – afirmare a divinității lui Hristos
- **V. 20**
  - „să împace ... cu Sine” (ἀποκαταλλάξαι ... εἰς αὐτόν) – inițiativa împăcării îi aparține lui Dumnezeu.
  - „totul” (τὰ πάντα) – partea însuflețită și cea neînsuflețită a creației.

3. Traducerea textului

- V. 16 – Prin el au fost făcute - ἐν αὐτῷ - ἐν nu este instrumental (vezi apariția lui δι’ αὐτοῦ la finalul versetului). Așadar, **în el au fost create...**
- V. 17 – toate se țin prin El
  - toate **subzistă laolaltă**.
  - prin el sau **în El**.
- V. 19 – **a binevoit (bineplăcut lui)** Dumnezeu ca toată plinătatea să locuiască în el.

4. Diagrama textului

ὅς ἐστιν

εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου,
πρωτότοκος πάσης κτίσεως,

ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ τῆς
γῆς, τὰ ὀρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες
εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι·

τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται·

καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων

καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν,

καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας·

ὅς ἐστιν

ἀρχή,

πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν,

ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων,

ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν

πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι

καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν,

εἰρηνοποίησας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ

αὐτοῦ, [δι' αὐτοῦ] εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν

τοῖς οὐρανοῖς.

5. Ideea exegetică a textului

- Conform descrierii lui Pavel, Hristos, în calitate de chip al Tatălui, domnește peste toată Creația prezentă, deoarece el este agent, susținător și destinatar al Creației, dar și peste noua Creație, datorită dumnezeirii și a lucrării sale reconciliatoare.

6. Scopul predicii

- Convingerea ascultătorilor că Hristos merită încrederea lor absolută și necondiționată și motivarea lor pentru a i-o acorda.

7. Ideea homiletică a predicii

Hristos este demn de toată încrederea noastră, atât pentru viața aceasta, cât și pentru cea viitoare.

8. Structura predicii

- Întrebarea analitică: ***De ce este Hristos demn de această încredere?***

1. Pentru că el este Dumnezeu întrupat (v. 15, 19)

- a. El este deoființă cu Dumnezeu-Tatăl (v. 19)
- b. El îl face cunoscut pe Dumnezeu-Tatăl (v. 15)

2. Pentru că el domnește asupra Creației prezente (v. 15-18)

- a. El nu este o ființă creată (v. 15b)
- b. El este împreună-Creator cu Dumnezeu (v. 16-17)
  - Al celor văzute
  - Al lumii spirituale
- c. El este sursa existenței Bisericii (v. 18)
  - Biserica este o nouă creație
  - Biserica trebuie să mijlocească pentru Creație („preoție împărătească” în 1Pet 2.9)

3. Pentru că prin el, Dumnezeu va instaura noua Creație (v. 19-20)

- a. Prin întruparea sa (v. 19; 2.9)
- b. Prin lucrarea sa de reconciliere (v. 20)
- c. Prin învierea sa (v. 20)

9. Alcătuirea introducerii și încheierii

10. Rostirea predicii

COLOSENI 1.21-23

- de la text la predică -

1. Descrierea contextului

- a. Contextul istoric, social și cultural al scrierii biblice
- b. Situația destinatarilor
- c. Contextului literar al textului analizat
  - i. Genul literar din care face parte
  - ii. Locul său în scrierea biblică
    - Apare după imnul hristologic, în care este descris statutul lui Hristos de domn și mântuitor a toată Creația.
      - Ne așteptăm la
        - O aplicație (urmare practică) a ideii imnului.
        - O tranziție către partea aplicativă a epistolei (*partitio*)

2. Analiza termenilor din text

- V. 21

- *Înstrăinați* (ἀπηλλοτριωμένους)... de Dumnezeu.
- *vrăjmași prin gândurile și prin faptele voastre rele* – mențiune exexegetică (explică termenul sau expresia care o precede).
- *prin gândurile și prin faptele voastre* (τῆ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις) – decăderea ființei umane în întregimea ei.

- V. 22

- *νυνὶ δὲ* – contrastul dintre ce erau destinatarii în trecut și ceea ce sunt în prezent.
- *ἐν τῷ σώματι* – instrumental
- *trupul lui de carne* (τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ) – existența pământească a lui Isus, dar și originea Bisericii ca trup al lui Hristos.
- *prin moarte* (διὰ τοῦ θανάτου) – moartea substitutivă a lui Hristos, dar și aluzie la rătăcirile celor care ignorau existența fizică lucrarea pământească a lui Hristos umblând după experiențe extatice și viziuni cerești (2.18-23).
- *sfinți, fără prihană și fără vină* (ἀγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους) – în lumina VT, dublă semnificație – cultică și morală: suntem deja prin moartea sacrificială a lui Hristos și ne rămâne să trăim ceea ce deja am fost făcuți.

- V. 23

- *în credință* (τῆ πίστει) – valoare obiectivă sau subiectivă? Având în vedere că apare în partea practică a versetului, valoarea subiectivă

este mai probabilă. Deci, este o referire la credințioșia față de planul lui Dumnezeu.

- *nădejdea evangheliei* – din imnul hristologic („întâi născut din toată zidirea” [1.15]) reiese că este vorba despre speranța (certitudinea) împlinirii planului lui Dumnezeu de a înnoi Creația în Hristos (vezi și referirea ulterioară la creație).

3. Traducerea textului

- V. 21 - ἀπηλλοτριωμένους - înstrăinați.
- V. 22
  - ἀποκατήλλαξεν/ἀποκατηλλάγητε (diat. pasivă. Cine este subiectul?)
  - ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ - **în** sau **prin** trupul lui de carne? (urmează διὰ + Acuzativ, care se traduce cu **prin**).
- V. 23
  - εἶ γε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι – dacă rămâneți în credință, întemeiați și neclintiți. Ceea ce urmează se referă tot la modul de a rămâne în credință.
  - ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν – în toată creația de sub cer.

4. Diagrama textului (raporturile dintre propoziții în frază)

Καὶ ὑμᾶς

ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς,
νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν
ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ
διὰ τοῦ θανάτου
παραστήσαι ὑμᾶς
ἁγίους καὶ
ἀμώμους καὶ
ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ,
εἴ γε ἐπιμένετε τῇ πίστει
τεθεμελιωμένοι καὶ
ἑδραῖοι καὶ
μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου
οὗ ἠκούσατε,
τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν,
οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

5. Ideea exegetică a textului

- *Prin moartea sacrificială a lui Hristos, Dumnezeu i-a împăcat pe creștini cu sine și îi desăvârșește, dacă aceștia rămân ferm întemeiați pe speranța evangheliei.*

6. Scopul lecției catehetice (predicii)

- Descrierea trăirii care întrupează împăcarea cu Dumnezeu.

7. Titlul lecției catehetice (ideea homiletică a predicii)

Viața creștină ca întrupare a împăcării cu Dumnezeu

8. Structura lecției catehetice (predicii)

- 1. Trăirea împăcării cu Dumnezeu are la bază lucrarea mântuitoare a lui Hristos (v. 21-22)**
  - a. Înstrăinați de Dumnezeu
  - b. Împotriviți față de Dumnezeu
- 2. Trăirea împăcării cu Dumnezeu este o expresie a ceea ce Dumnezeu a făcut cu noi (v. 22)**
  - a. Dumnezeu a oferit jertfa – pe Hristos
  - b. Dumnezeu ne-a făcut plăcuți lui
- 3. Trăirea împăcării cu Dumnezeu este posibilă numai prin încredere în Dumnezeu (v. 24)**
  - a. Fermitate în credință
  - b. Speranță în făgăduința credinței

9. Alcătuirea introducerii și încheierii

10. Rostirea lecției catehetice (predicii)

COLOSENI 1.24-29

- de la text la predică -

1. Descrierea contextului

- a. Contextul istoric, social și cultural al scrierii biblice
  - b. Situația destinatarilor
  - c. Contextului literar al textului analizat
    - Genul literar din care face parte
    - Locul său în scrierea biblică
- Planul lui Dumnezeu (1.3-14)
  - Lucrarea lui Hristos (1.15-23)
  - Urmează secțiunea privind lucrarea lui Pavel în acest context soteriologic privind împăcarea dintre Dumnezeu și creație (1.24-29 și 2.1-5).

2. Analiza termenilor din text

- **V. 24a** – asocierea dintre suferință și bucurie – suferința asumată și înțeleasă ca parte a împlinirii planului lui Dumnezeu este înmănușată cu bucuria.
- **V. 24b-c**
  - ἀνταναπληρώω – folosit doar aici. Diferența față de ἀναπληρώω: ἀνταναπληρώω sugerează mai bine ideea de reprezentare, dar nu și de substituie.
  - ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ (v. 22)
    - lucrarea dumnezeiască are o dimensiune fizică la fel de importantă ca și cea spirituală;
    - trupul este destinat mântuirii.
  - τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ - posibilități de interpretare ale genitivului τοῦ Χριστοῦ:
    - a) *genitiv posesiv* (suferințele lui Hristos)
    - b) *genitiv obiectiv* (suferințe pentru Hristos)
    - c) *genitiv atributiv* (suferințe mesianice). Suferințele sunt legate de persoana lui Mesia, dar nu sunt ale sale.
      - **interpretări generate de aceste semnificații:**
        - a) *suferința participativă (mistică)* – fiind în Hristos ne identificăm cu Hristos și în suferințele lui.
        - b) *suferința procesuală* – vrând să-l urmăm pe Hristos, în acest proces avem parte de suferințe ca ale sale, pentru a avea parte și de o înviere ca a sa.

- c) **suferința eshatologică** – bazată pe concepția iudaică despre măsura suferinței ce trebuie împlinită de dreptii lui Dumnezeu pentru ca venirea lui Mesia să aibă loc
- Ocurențe ale acestei idei în:
    1. **VT** – Dan 7.21-27; 12.1
    2. **Iudaism** – Jub 23.13; 4Ezra 4.36-37; 13.16-19
    3. **NT** - Mc 13.20; FA 9.15-16; Apoc 7.14
    4. **Pavel** – Gal 4.19; Rom 18.18-23
    5. **Contextul imediat**
      - ❖ Ideea de lipsă care trebuie împlinită;
      - ❖ Termenul *θλιψις* – niciodată folosit de Pavel pt. suferința ispășitoare a lui Hristos (ci pentru necazurile eshatologice).
      - ❖ Mențiunile eshatologice din text (mai ales v. 26).
      - ❖ Explică cel mai bine beneficiul suferințelor lui Pavel pentru biserici pe care încă nu le întâlnește.
- **V. 24d-e** - ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ ἐκκλησία – biserica universală (în epistolele timpurii, trupul lui Hristos este biserica locală).
  - **V. 25**
    - ἦς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος – slujitor al bisericii; în v. 23, slujitor al evangheliei: relația dintre evanghelie și biserică. Biserica este dovada că evanghelia „dă roade și merge mereu crescând” (1.6).
    - πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
      - prezentarea deplină a mesajului
      - întregirea mesajului – vb. *πληρόω* – a întregi, a umple un gol.
        - Referire la împlinirea rodului Cuvântului prevăzut în planul eshatologic al lui Dumnezeu (Rom 15.19; cf. Mt 24.24).
  - **V. 26** - τὸ μυστήριον – planul lui Dumnezeu care are să se împlinească în viitor (Dan 2.18, 19, 27-30, 47). Referire la includerea neamurilor în poporul ales (vezi v. 27).
  - **V. 27**
    - asocierea dintre *ἠθέλησεν* (vb. folosit pt. voia sau planul lui Dumnezeu) și *ἔθνεσιν* arată că acesta era planul urmărit de Dumnezeu din eternitate.
    - ὃ ἐστὶν Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης
      - explică în ce constă taina;
      - ἡ ἐλπίς τῆς δόξης – valoare apozitivă pe lângă Χριστὸς. Hristos este nădejdea slavei noastre viitoare.
  - **V. 28** – ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ - scopul propovăduirii (maturizarea continuă a credincioșilor) este supus tensiunii eshatologice: deja sfinți dar nu și desăvârșiți.
  - **V. 29**

- εἰς ὃ – exprimă un raport de subordonare față de propoziția anterioară.
- κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει – trei termeni care arată că puterea necesară provine de la Dumnezeu.

3. Traducerea textului

- V. 25 – οἰκονομία („isprăvnicia”) – răspunderea, slujba, lucrarea, trimiterea (folosit în context domestic [οἶκος]).
- V. 28
  - ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον – pe el îl propovăduim noi, *sfătuind* pe orice om și *învățând* pe orice om – cele două participii grecești (gerunzii în română) îl explică pe „propovăduim” aflându-se într-un raport de subordonare cu acesta. Raportul de coordonare este numai între participii (gerunzii) – „sfătuind” și „învățând”.
  - ἐν πάσῃ σοφίᾳ - („în toată înțelepciunea”) – cu toată înțelepciunea.
- V. 29 - εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος
  - *pentru aceasta trudesce eu* (nu „lucrez”)
  - ἀγωνιζόμενος - *luptându-mă* – îl explică pe κοπιῶ.

4. Diagrama textului (raporturile dintre propoziții în frază)

Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν
καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ
ἐν τῇ σαρκί μου
ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ ἐκκλησία,
ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος
κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι
εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ,
τὸ μυστήριον
ὃ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν
νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ,
οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι
τί τὸ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν,
ὃ ἐστὶν Χριστὸς ἐν ὑμῖν,
ἡ ἐλπίς τῆς δόξης·
ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν
νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωποι
καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωποι
ἐν πάσῃ σοφίᾳ,
ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωποι τέλειον ἐν
Χριστῷ·
εἰς ὃ καὶ κοπιῶ
ἀγωνιζόμενος
κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν
ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

5. Ideea exegetică a textului

- Ca slujitor al lui Hristos și al bisericii sale, Pavel suferă cu bucurie, propovăduiește și trudește, prin puterea lui Dumnezeu, pentru împlinirea planului lui Dumnezeu pe pământ.
- **Ideea teologică:** *Lucrarea și suferința slujitorului creștin contribuie la împlinirea planului universal al lui Dumnezeu.*

6. Scopul predicii

- Motivarea ascultătorilor să slujească pentru împlinirea planului lui Dumnezeu, nu pentru interese proprii.

7. Ideea homiletică a predicii

- **Prin tot ce trăim și lucrăm trebuie să urmărim împlinirea planului divin.**

8. Structura predicii

- Întrebarea analitică: În ce constau trăirile și lucrarea prin care creștinul urmărește planul lui Dumnezeu?

1. Creștinul împlinește planul lui Dumnezeu prin slujirea sa (v. 25-28)

- A. După responsabilitatea încredințată de Dumnezeu (v. 25)
- B. Pentru răspândirea Evangheliei lui Hristos (v. 26-28)

2. Creștinul împlinește planul lui Dumnezeu prin suferința sa (v. 24)

- A. Ca și Hristos, credincioșii împlinesc măsura suferinței
- B. Ca și Hristos, credincioșii suferă pentru desăvârșirea Bisericii

3. Creștinul împlinește planul lui Dumnezeu prin sacrificiul său (v. 29)

- A. În sacrificiu Dumnezeu își exercită puterea
- B. În sacrificiu Dumnezeu ne împarte puterea sa

9. Alcătuirea introducerii și încheierii

10. Rostirea predicii

COLOSENI 2.1-5

- de la text la predică -

1. Descrierea contextului

- a. *Contextul istoric, social și cultural al scrierii biblice*
  - b. *Situația destinatarilor*
  - c. *Contextului literar al textului analizat*
    - i. Genul literar din care face parte
    - ii. Locul său în scrierea biblică
- Pasajul continuă tema lucrării lui Pavel pentru împlinirea planului universal al lui Dumnezeu, prezentând lucrarea lui Pavel pentru bisericile din valea râului Lycus (vezi 4.13).

2. Analiza cuvintelor cheie din text

- **V. 2a-c** - ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν πλοῦτος (Cornil.: „pentru ca să li se îmbărbăteze inimile, să fie uniți în dragoste, și să capete toate bogățiile”).
- **Care sunt raporturile dintre propoziții?**
    - Trei scopuri? Nu, deoarece numai prima propoziție este introdusă prin ἵνα.
    - Soluție: un scop (să le fie împărbătate inimile); descriere a scopului (fiindu-le unite în dragoste); din nou scop (ca să [εἰς] capete bogățiile).
  - **παρακαλέω** – „a mângâia” sau „a încuraja”. Mai degrabă este vorba despre mângâiere. În LXX cel mai adesea semnifică mângâierea eshatologică pe care o va aduce mântuirea lui YHWH (Is 40.1, 2, 11; 51.3). În contextul discuției lui Pavel despre o suferință eshatologică (1.24), înțelesul de „mângâiere” se potrivește mai bine.
    - *Fără unitate inimile credincioșilor nu pot fi mângâiate.*
- **V. 2c** - εἰς πᾶν πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως ([să capete] toată bogăția certitudinii înțelegerii). **Care este semnificația genitivelor?**
- **Varianta 1:** „certitudinii” – genitiv de sursă; „înțelegerii” – genitiv obiectiv: *Bogăția care vine din certitudinea înțelegerii.*
  - **Varianta 2:** „certitudinii” – genitiv de conținut; „înțelegerii” de sursă: *Bogăția certitudinii care vine din înțelegere.*
    - **Soluție:** Legarea certitudinii și a înțelegerii planului dumnezeiesc de slujirea lui Pavel. *Scopul mângâierii oamenilor prin Evanghelie este înțelegerea planului divin și întărirea convingerilor lor.*
- **V. 2d** – εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ, Χριστοῦ („ca să cunoască taina lui Dumnezeu Tatăl, adică pe Hristos”) – scopul ultim.

- **V. 3** - ἐν ᾧ εἰσιν πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι (Cornil.: „în care sînt ascunse toate comorile înțelepciunii și ale științei”). A se vedea asemănarea cu Prov 2.6-7 (LXX) – „Căci Domnul dăruiește înțelepciunea (σοφία) și de la fața lui vin înțelepciunea (γνώσις) și priceperea (σύνεσις). El strânge comoară (θησαυρίζω) de mântuire pentru cei care trăiesc drept...”
  - *Hristos este întruparea înțelepciunii lui Dumnezeu, singurul prin care poate fi cunoscut și împlinit planul divin.*

3. Traducerea textului

- V. 2 - εἰς πᾶν πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως (Cornil.: „să capete toate bogățiile plinătății de pricepere”) – [să capete] toată bogăția certitudinii înțelegerii.
- V. 5
  - χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν (Cornil.: „și privesc cu bucurie la buna rînduială”) – bucurându-mă și privind la buna rînduială...
  - τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν (Cornil.: „tăria credinței voastre în Hristos”) – fermitatea credinței voastre în Hristos.

4. Diagrama textului

Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑώρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί,

ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν

συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ

καὶ εἰς πᾶν πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως,

εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ, Χριστοῦ,

ἐν ᾧ εἰσιν πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι.

Τοῦτο λέγω

ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζεται ἐν πιθανολογίᾳ.

εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι,

ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι,

χαίρων καὶ

βλέπων

ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ

τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.

5. Ideea exegetică a textului

- Ca slujitor al lui Dumnezeu, Pavel lupta ca bisericile din Colose și din împrejurimi să-l cunoască tot mai mult pe Hristos, pentru a rămâne neclintite în credință în fața ereziei.

6. Scopul prediciei

- **Varianta a)** – scopul pastoral: *motivarea păstorilor spirituali să lupte lupta la care i-a chemat Dumnezeu: ca oamenii să-l cunoască pe Hristos.*
- **Varianta b)** – scopul didactic: *motivarea oamenilor să-l cunoască pe Hristos pentru a nu rătăci de la credință.*

7. Ideea homiletică a prediciei

- conform variantei a):
- **Chemarea păstorului este aceea de a lupta ca oamenii să-l cunoască pe Hristos.**

8. Structura prediciei

- Întrebarea analitică: În ce constă această luptă pentru ca oamenii să-l cunoască pe Hristos?

1. Păstorul trebuie să-i îmbărbăteze pe credincioși, ca ei să-l cunoască pe Hristos (v. 2a)

- Importanța unității
- Importanța iubirii

2. Păstorul trebuie să îi învețe pe credincioși, ca ei să-l cunoască pe Hristos (v. 2b)

A. *Învățătura trebuie să îi ajute să-l înțeleagă bine pe Hristos*

B. *Învățătura trebuie să le întărească convingerile privitoare la Hristos*

3. Păstorul trebuie să îi supravegheze pe credincioși, ca ei să rămână în Hristos (v. 4-5)

A. *Supravegherea presupune cunoașterea vieții bisericii*

B. *Supravegherea presupune avertizarea bisericii*

9. Alcătuirea introducerii și încheierii prediciei

10. Rostirea prediciei

COLOSENI 2.6-15

- de la text la predică -

1. Descrierea contextului

a. Contextul istoric, social și cultural al scrierii biblice

b. Situația destinatarilor

c. Contextului literar al textului analizat

i. Genul literar din care face parte

ii. Locul său în scrierea biblică

- Pavel începe să abordeze frontal erezia coloseană, după adresarea avertismentului din 2.4.
- Conform pasajului anterior, cunoașterea lui Hristos îl păzește pe credincios de erezie. În pasajul de față Pavel vorbește despre Hristos (ceea ce ar trebui să cunoască destinatarii despre el), pentru a combate erezia.

2. Analiza termenilor din text

- **V. 6**

- Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον (așa cum l-ați primit ...) – expresia nu se referă la primirea lui Isus ca Domn în inimă, ci la însușirea tradiției despre Hristos. Perechea παραλαμβάνω - παραδίδωμι (a primi – a transmite/preda) se referă la primirea și transmiterea unei tradiții (vezi 1Cor 11.23; 15.3). Se are în vedere, probabil, hristologia expusă până în acest punct, care nu le era străină colosenilor.
- ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε (să și umblați în El)
  - legătura dintre doctrină și trăire.
  - ἐν αὐτῷ (în el) – în acord cu hristologia expusă până aici.

- **V. 7**

- ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ (înrădăcinați și zidiți în el) asocierea a două metafore din domenii diferite – agrar și arhitectural – folosită de Pavel și cu alte ocazii (1Cor 3.9; Ef 2.21).
- ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι τῇ πίστει... περισσεύοντες ἐν εὐχαριστίᾳ (înrădăcinați și zidindu-vă în el și întărindu-vă în credință ... sporind în mulțumire)
  - ἐρριζωμένοι – participiu perfect, exprimă o acțiune încheiată în trecut.
  - ἐποικοδομούμενοι... καὶ βεβαιούμενοι... περισσεύοντες ἐν εὐχαριστίᾳ – participii prezente, exprimă acțiuni în curs de desfășurare.
- βεβαιούμενοι τῇ πίστει – credința se referă nu la virtutea încrederii, ci la evanghelia primită privitoare la Hristos.

- περισσεύοντες ἐν εὐχαριστία - referire la închinare.
- **V. 8**
- Βλέπετε μή (luați seama ca nu cumva) – avertisment.
  - κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου – după puterile lumii. τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου – în iudaism (vezi mai ales 1Enoh LXXX.6-7; LXXXII.9-10) desemnează forțe sau ființe spirituale ostile planului și ordinii divine. În Col 2.8 ele sunt puse în antiteză cu Hristos. Învățăturile nu pot fi în antiteză cu Hristos. La acestea se face referire prin expresia „datina oamenilor”, ceea ce înseamnă că acele datini îi conduc pe oameni la o viață cârmuită de puterile spirituale ale lumii și nu de Hristos.
- **V. 9**
- πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος – firea (natura) dumnezeiască.
  - σωματικῶς (trupește) – argument contra dualismului și ascezei promovate de erezia coloseană.
- **V. 10**
- καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι – și voi sunteți umpluți în El. Accentul cade pe acțiunea lui Dumnezeu de umplere a noastră (diateza pasivă).
  - Vb. πληρόω nu este însoțit de complementul (indirect) care să arate cu ce suntem umpluți. Este vorba, probabil, de mântuirea descrisă prin participiile din v. 7.
  - ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας (care este capul oricărei domnii și stăpâniri) – referire la suveranitatea lui Hristos asupra forțelor spirituale din univers.
    - κεφαλὴ - autoritate, dar și sursă (vezi 1.16).
    - ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας – în lumina angelologiei din 1Enoh, poate fi vorba despre ființe sau forțe spirituale negative, dar nu neapărat îngeri căzuți, ci duhuri rele (demoni).
- **V. 11**
- Ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ (în el ați fost circumciși nu de mână omenească). Formulare inspirată, probabil, de texte precum Deut 30.6. În acest caz, versetul se referă la curățirea ființei lăuntrice a credincioșilor de către Dumnezeu.
  - ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ (în dezbrăcarea de trupul de carne, prin circumcizia lui Hristos) – imagini referitoare la moartea lui Hristos.
    - Vezi folosirea lui σῶμα τῆς σαρκός în 1.22 cu privire la trupul lui Hristos.
    - Termenul σάρξ nu este folosit cu conotații negative în Coloseni (1.22, 24; 2.1, 5). Peste tot desemnează trupul fizic.

- Circumcizia – tăierea cărnii. Circumcizia lui Hristos – imagine a jertfirii trupului.
- **V. 12**
  - συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτισμῷ - (atunci când ați fost îngropați cu el prin botez) – modul în care s-a produs circumcizia credincioșilor în Hristos.
  - ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε (în el ați fost înviați) – acțiunea mântuitoare a lui Dumnezeu este completă. Creștinii au și (deja și nu încă) înviați la o viață nouă.
- **V. 13**
  - νεκροὺς ὄντας [ἐν] τοῖς παραπτώμασιν (erați morți în păcatele voastre) – despărțire totală de Dumnezeu.
  - καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν (în necircumcizia trupului vostru) – separare de poporul lui Dumnezeu.
- **V. 14**
  - τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν (cu regulile ce ne stăteau împotriva) – reguli omenеști (ascetice) menite să ajute la respectarea Legii (vezi vb. în v. δογματίζω 20).
- **V. 15** - θριαμβεύσας αὐτοὺς (triumfând asupra lor) – referire la procesiunea triumfală care sărbătorea victoria unui general. Prizonierii știau că se îndreptau către moarte.

3. Traducerea textului

- **V. 7**
  - βεβαιούμενοι τῇ πίστει – întărindu-vă în credință (dativ locativ, nu instrumental).
  - ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι τῇ πίστει... περισσεύοντες ἐν εὐχαριστίᾳ - înrădăcinați și zidindu-vă în el și întărindu-vă în credință ... sporind în mulțumire.
    - ἐρριζωμένοι – participiu perfect, exprimă o acțiune încheiată în trecut.
    - ἐποικοδομούμενοι... καὶ βεβαιούμενοι... περισσεύοντες ἐν εὐχαριστίᾳ – participii prezente, exprimă acțiuni în curs de desfășurare.
- **V. 8**
  - μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν – nimeni să nu vă ia prizonieri.
  - κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου – după puterile lumii.
- **V. 10** - καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι – și voi sunteți umpluți în El.
- **V. 11** - Ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ - În el ați fost circumciși nu

de mână omenească, în dezbrăcarea de *trupul de carne* (nu al poftelor), prin circumcizia lui Hristos.

- V. 12 - συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτισμῷ - atunci când ați fost îngropați (part. aor.) cu el prin botez.
- V. 13 - χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα – atunci când ne-a iertat toate păcatele.
- V. 14
  - ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν – a șters evidența datoriiilor noastre, cu regulile ce ne stăteau împotriva.
  - αὐτὸ ἔρκεν ἐκ τοῦ μέσου προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ - a luat-o de la noi pironind-o pe cruce.
- V. 15
  - θριαμβεύσας αὐτούς – triumfând asupra lor.
  - ἐν αὐτῷ
    - prin ea (cruce)?
    - în el (Hristos)?
    - în urma lui (Hristos)? (*and he has stripped the sovereignties and the ruling forces, and paraded them in public, behind him in his triumphal procession* [NJB]).

4. Diagrama textului

Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον,
ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε,

ἐρριζωμένοι καὶ
ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ
βεβαιούμενοι τῇ πίστει
καθὼς ἐδιδάχθητε,
περισσεύοντες ἐν εὐχαριστίᾳ.

Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν

διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ
κενῆς ἀπάτης
κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων,
κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ
οὐ κατὰ Χριστόν·

ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς,
καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι,
ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας.

Ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ
ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ,
συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτισμῷ,
ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε

διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ
τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν·

καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας [ἐν] τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν,
συνεζωποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ,

χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα.
ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν,
καὶ αὐτὸ ἤρκεν ἐκ τοῦ μέσου
προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ·

ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας
ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ,
θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

5. Ideea exegetică a textului

- Creștinii coloseni trebuie să respingă erezia coloseană deoarece Hristos le este suficient: în el locuiește plinătatea dumnezeirii, au deplinătatea mântuirii și el a triumfat asupra tuturor forțelor spirituale ale lumii, prin moartea sa pe cruce.

6. Scopul lecției catehetice

- Convingerea ascultătorilor că mântuirea dobândită în Hristos este una deplină.

7. Titlul lecției catehetice

- **Deplinătatea mântuirii pe care o avem în Hristos**

8. Structura lecției catehetice

1. În Hristos ne este revelată dumnezeirea (v. 8-10)

- A. *Dumnezeu ni se descoperă în Hristos („trupește”)*
- B. *Dumnezeu ni se dăruiește în Hristos („aveți totul deplin”)*

2. În Hristos este lucrată înnoirea noastră (v. 11-14)

- A. *Am murit odată cu Hristos față de păcat (v. 12)*
- B. *Am înviat odată cu Hristos la o viață nouă (v. 12-13)*
- C. *Am fost integrați în poporul lui Dumnezeu (v. 11)*
  - Imaginea circumciziei

3. În Hristos ne este făgăduită proslăvirea (v. 14-15)

9. Alcătuirea introducerii și încheierii lecției catehetice

10. Rostirea lecției catehetice

COLOSENI 2.16-23

- de la text la predică -

1. Descrierea contextului

a. *Contextul istoric, social și cultural al scrierii biblice*

b. *Situația destinatarilor*

c. *Contextului literar al textului analizat*

i. Genul literar din care face parte

ii. Locul său în scrierea biblică

- Pavel trece de la hristologia cu care trebuie combătută erezia la anumite practici concrete ale ereziei, pe care trebuia ca destinatarii să le evalueze în lumina hristologiei corecte.

2. Analiza termenilor din text

- **V. 16** - μή οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω – obiceiul ereticilor de a-i judeca pe drept-credincioși și de a arunca vinovăție asupra lor pentru că nu le adoptau convingerile și practicile legaliste.
- **V. 17** – antiteza - σκιά - σῶμα – probabil de origine platonică, pentru a sublinia diferența dintre *umbră* și *realitate*. Referire la legea veche care îl prevestea pe Hristos și dreptatea lui (vezi Ev 10.1).
- **V. 18**
  - a) θρησκεία τῶν ἀγγέλων – *închinare la înger* sau *închinarea îngerilor*?
  - b) ἃ ἐώρακεν sau ἃ μὴ ἐώρακεν? – lucruri *văzute* sau *nevăzute*?
  - c) Înțelesul lui ἐμβατεύω.
- **Răspunsuri:**
  - a) θρησκεία τῶν ἀγγέλων – *închinare la înger*
    - În literatura iudaică subst. θρησκεία este însoțit de un genitiv obiectiv (Înțelepciunea lui Solomon 14:27; Josephus *Antichități* IV.4, 1; IV.8, 44)
    - Cu genitiv subiectiv (Josephus *Antichități* 12.253; 4 Macabei 5.7 [τῆ Ἰουδαίων θρησκεία]) – cu privire la oameni
    - Rolul îngerilor (FA 7:53; Gal. 3:19; Ev. 2:2; Apoc. 8.3-4)
    - Mărturiile Părinților și scriitorilor bisericești (Clement din Alexandria, Origen, Teodoret)
    - În apocalipsele iudaice nu apare expresia θρησκεία τῶν ἀγγέλων.
  - b) ὁράω - În istoria interpretării - forma afirmativă (pe măsură ce studiul criticii textuale a Noului Testament a avansat).
  - c) Vb. ἐμβατεύω

- LXX: “a intra”, “a păși” pe un tărâm (1 Mac. 12:25; 13:20; 14:31; 15:40; Ios. 19:49, 51)
- Religiile de mistere: „a intra” în cele văzute, printr-un ritual de inițiere
- 2 Mac. 2.31(LXX - 2.30): „a examina” sau „a cerceta”
- În istoria interpretării: (1) „a intra în detalii” sau „a descrie amănunțit”; (2) „a intra” ca parte a unui ritual misterios; (3) „a intra pe un tărâm sau într-o moștenire”. Majoritatea exegeților – referire la experiențe extatice.
- *Nimeni să nu vă răpească biruința găsindu-și plăcerea într-o smerenie și închinare la îngeri, intrând în chip tainic în lumea viziunilor lui, îngâmfându-se zadarnic cu gândirea lui omenească.*
- **V. 19**
  - οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν – învățăturile false îl despart pe om de Hristos.
  - Metafora cap-trup
    - Relația organică dintre Hristos și Biserică
    - Hrănirea Bisericii cu viața dumnezeiască a lui Hristos
  - ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα [...] ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον – drept urmare, erezia afectează grav și unitatea Bisericii.
  - αὖξει τὴν αὖξησιν
    - creștere spirituală individuală (3.5-8)
    - creșterea în unitate (3.9-14)
    - creșterea numerică, prin convertirea celor de afară (4.5-6)
- **V. 20** - ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ - ideea de eliberare, urmată de victoria deplină a învierii.
- **V. 21** - μὴ ἄψη μηδὲ γεύση μηδὲ θίγης – reglementări cultice menite să-i pregătească pentru întâlnirea cu îngerii.
- **V. 22** – ἄ ἔστιν πάντα εἰς φθορὰν τῆ ἀποχρήσει – referire la lucrurile pământești, la care se raportează poruncile. ***Nu lua, nu gusta, nu atinge, care se referă la lucruri menite să piară odată cu folosirea lor.***
- **V. 23** - ἄτινά ἔστιν... – ***Aceste reguli - deși au o înfățișare a înțelepciunii printr-o religiozitate autoimpusă, falsă smerenie și asprime față de trup - nu au nicio valoare împotriva satisfacerii trupului.***

3. Traducerea textului

- V. 18 - Nimeni să nu vă răpească biruința găsindu-și plăcerea într-o smerenie și închinare la îngeri, intrând în chip tainic în lumea viziunilor lui, îngâmfându-se zadarnic cu gândirea lui omenească.
- V. 20
  - τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου – puterile lumii (vezi analiza la 2.8)
  - τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ - de ce, ca și cum ați trăi **pentru** lume.

4. Diagrama textului

Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει καὶ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ νεομηνίας ἢ σαββάτων.

ἃ ἐστὶν σκιά τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύετω

θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ

καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων,

ἃ ἐόρακεν ἐμβατεύων,

εἰκῆ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοῦς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,

καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν,

ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα

διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων

ἐπιχορηγούμενον

καὶ συμβιβαζόμενον

αὕξει τὴν αὕξησιν τοῦ θεοῦ.

Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου,

τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε;

μὴ ἄψη μηδὲ γεύση μηδὲ θίγης,

ἃ ἐστὶν

πάντα εἰς φθορὰν τῆ ἀποχρήσει,

κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων,

ἅτινά ἐστὶν

λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας

ἐν ἐθελοθρησκίᾳ

καὶ ταπεινοφροσύνῃ

[καὶ] ἀφειδία σώματος,

οὐκ ἐν τιμῇ τινι πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

5. Ideea exegetică a textului

- Victorios fiind în lupta cu puterile lumii, Hristos se unește organic cu Biserica sa pentru a o crește, de aceea creștinii coloseni nu aveau nevoie de practici ascetice și experiențe extatice, care sunt inutile în stăpânirea dorințelor carnale.

6. Scopul lecției catehetice

- Dovedirea zădărniciilor legalismului în lupta cu patimile

7. Titlul lecției catehetice

- Zădărniciile legalismului în lupta cu patimile

8. Structura lecției catehetice

1. Legalismul este formă fără fond (v. 17)

2. Legalismul ne desparte de Hristos (v. 18-19)

A. Nu mai simțim dependența de viața lui dumnezeiască („hrănit”)

B. Nu mai simțim nevoia călăuzirii lui duhovnicești („capul”)

C. Nu mai simțim nevoia de părtășie cu Biserica („bine încheiat”)

3. Legalismul ne face robi ai forțelor întinericului (v. 20)

4. Legalismul are obârșie firească (v. 18, 22-23)

9. Alcătuirea introducerii și încheierii

10. Rostirea lecției catehetice